



Klimata un enerģētikas
ministrija

VADLĪNIJAS KOMERSANTU SHĒMAS PIEMĒROŠANAI

2023.gada jūlijs

Iestāde: Klimata un enerģētikas ministrija Struktūrvienība: Enerģētikas ilgtspējas departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas komersantu shēmas piemērošanai		
Sagatavoja: Enerģētikas ilgtspējas departaments	Apstiprināts: Klimata un enerģētikas ministrijas valsts sekretāre	Variants: 3	Datums: 21.07.2023.	Lappuses: 8

SATURS

1. IEVADS	3
2. ATBILSTĪBAS APLIECINĀŠANAS IETVARŠ	3
3. KOMERSANTU SHĒMAS APTVĒRUMS.....	4
4. MEŽA IZEJVIELU BIOMASAS IZCELSMES PAMATOŠANA.....	4
5. ATBILSTĪBA ILGTSPĒJAS KRITĒRIJEM	5
6. ATBILSTĪBAS EMISIJU IEATUPĪJUMU KRITĒRIJEM	5
7. ATBILSTĪBAS PAMATOŠANA	7
8. KOMERSANTU SHĒMAS IETVAROS IZSTRĀDĀJAMĀS PROCEDŪRAS	7

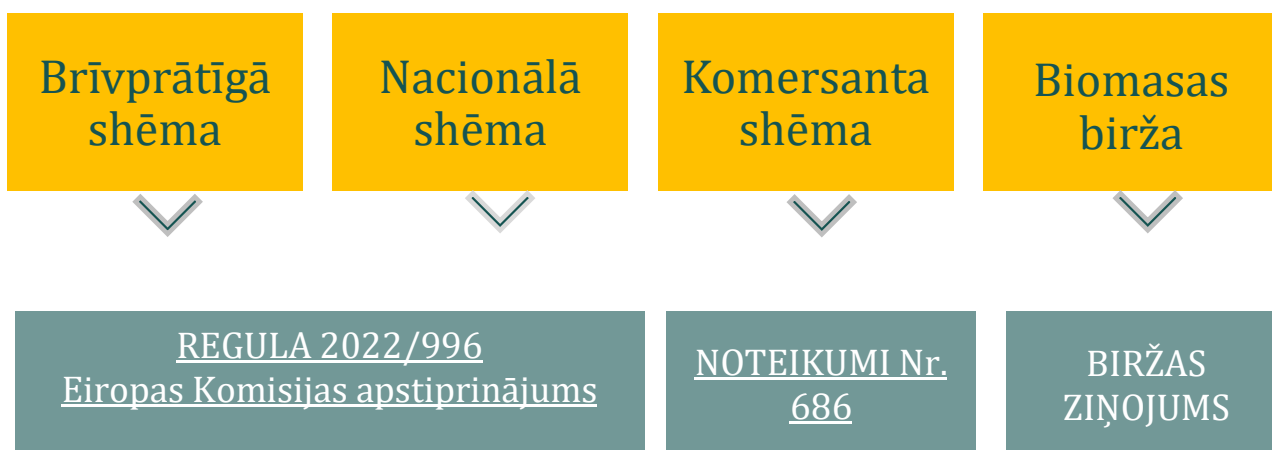
1. IEVADS

Vadlīniju mērķis – skaidrot komersantu shēmas darbība nosacījumus un dokumentus un procedūras, kas komersantam ir jāsaņem un jāizmanto atbilstības apliecināšanai komersantu shēmas ietvaros.

Normatīvais regulējums

- ▶ [Noteikumi Nr. 686](#) ▶▶ [Noteikumu Nr. 686 anotācija](#)
- ▶ [Noteikumi Nr. 251](#) ▶▶ [Noteikumu Nr. 251 anotācija](#)
- ▶ [Direktīva \(ES\) 2018/2021](#)
- ▶ [Regula \(ES\) 2022/996](#)

2. ATBILSTĪBAS APLIECINĀŠANAS IETVARŠ



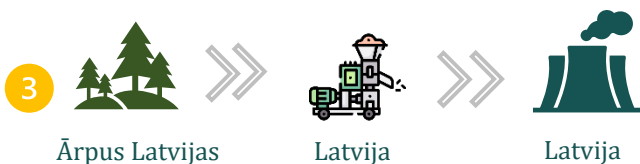
- ▶ Kurināmais, kas ir saražots no izejvielām, kuras ir iegūtas (nocirstas, pārstrādātas, piegādātas) līdz 2022.gada 31.decembrim ir uzskatāms par atbilstošu ilgtspējas kritērijiem.
- ▶ Kurināmā (iegādāts biomasas biržā) atbilstības apliecināšanu nodrošina biomasas birža ar biržas ziņojumu, šāds kurināmais ir attiecīgi marķēts darījuma brīdī.

3. KOMERSANTU SHĒMAS APTVĒRUMS

- Komersantu shēma attiecas tikai uz Latvijā audzētām (augušām) un iegūtām meža biomasas izejvielām, kas tiek izmantotas kurināmā ražošanā vai kā kurināmais.



- Komersantu shēma **neattiecas** uz:



4. MEŽA IZEJVIELU BIOMASAS IZCELSMES PAMATOŠANA

- Komersantam ir nepieciešams pierādīt, ka izmantotais biomasas kurināmais ir no Latvijā audzētām (augušām) un iegūtām meža biomasas izejvielām.

- Komersants shēmu var piemērot tai daļai no biomasas kurināmā, kura ir no Latvijā audzētām (augušām) un iegūtām meža biomasas izejvielām, ja komersants izmanto cieto biomasas kurināmo no dažādu valstu izcelsmes meža biomasas izejvielām.



DOKUMENTI IZCELSMES PIERĀDĪŠANAI

1 Pamatojums biomasas izcelsmei:

- ciršanas apliecinājums, kurā ir uzrādīta cirsmas atrašanās vieta;
- piegādātā kurināmā pavadzīme
- kurināmā piegādātāja apliecinājums par izcelsmi (iegādes līgums, kurā ir iekļauta informācija par biomasas izcelsmes / atrašanās vietu), *t.sk. ja kurināmā izejvielas tiek piegādātas uzreiz no tās ieguves vietas vai, ja lauksaimniecības zeme tiek attīrīta no apauguma vai meža biomasa tiek iegūta infrastruktūras objektos.*

2 Procedūra, kā tiek identificēta (marķēta) dažādas izcelsmes biomasas:

Piemēram, katra biomasas partija (krava) tiek attiecīgi grāmatvedībā / lietvedībā atzīmēta tās saņemšanas brīdī.

5. ATBILSTĪBA ILGTSPĒJAS KRITĒRIJIEM



DOKUMENTI ATBILSTĪBAS ILGTSPĒJAS KRITĒRIJIEM APLIECINĀŠANAI:

- Ministru kabineta rīkojums: www.likumi.lv; <https://tapportals.mk.gov.lv/>

6. ATBILSTĪBAS EMISIJU IEATUPĪJUMU KRITĒRIJIEM

- Atbilstība jāapliecina iekārtām, kurās enerģija sāka ražot pēc 2021.gada 1.janvāra
- Sākumā ir jāaprēķina kopējais emisiju apjoms pirms enerģijas pārveides:

$$E = e_{ec} + e_l + e_p + e_{td} + e_u - e_{sca} - e_{ccs} - e_{ccr}$$

E – siltumnīcefekta gāzu emisiju apjoms no kurināmā ražošanas pirms enerģijas pārveides

e_{ec} – izejvielu ieguves vai audzēšanas emisijas

e_l – zemes izmantojuma maiņas ietekmē mainoties oglekļa uzkrājumam radītās gada emisijas

e_p – pārstrādes emisijas

e_{td} – transportēšanas un realizācijas emisijas

e_u – kurināmā izmantošanas emisijas

e_{sca} – emisiju ietaupījums no oglekļa uzkrāšanās augsnē, pateicoties uzlabotām lauksaimniecības metodēm

e_{ccs} – emisiju ietaupījums no oglekļa dioksīda uztveršanas un ģeoloģiskā uzglabāšanas

e_{ccr} – emisiju ietaupījums no oglekļa dioksīda uztveršanas un aizstāšanas

Minētajai formulai var izmantot [standarta vērtības](#) vai izmantot pašu aprēķinātas faktiskās vērtības, ko komersantam sniedz kurināmā piegādātāji.

► RĀDĪTĀJU NOSACĪJUMI

► e_{ec} un e_{el} rādītājus aprēķinās LVMI “Silava” visai valstij kopumā vai noteiktā dalījumā. Rādītāji tiks publicēti [Klimata un enerģētikas ministrijas tīmekļa vietnē](#) un iekļauti emisiju aprēķina rīkā ([energoresursu informācijas sistēmā](#))

► e_p rādītāju Latvijā pieņem kā “0”, ja:

- cietā biomasas kurināmā ražotāji kā kurināmo savā ražošanā izmanto cieto biomasas kurināmo;

- šķelda kurināmā izmantotājam tiek piegādāta uzreiz no izejvielu ieguves vietas, izejvielas arī šķeldojot izejvielu ieguves vietā

CITOS GADĪJUMOS KURINĀMĀ IZMANTOTĀJAM ŠĪ INFORMĀCIJA IR JĀSAŅEM NO KURINĀMĀ PIEGĀDĀTĀJA:

- ▶ e_{td} rādītāju kurināmā piegādātājam ir jāsniedz kurināmā izmantotājam, sniedzot datus par transportēšanas attālumu, transportēšanā izmantotās degvielas veidu un izmantoto apjomu
- ▶ e_u rādītājam CO₂ emisijas ir "0", bet CH₄ un N₂O emisijas aprēķina šādi:
 - CH₄ emisijas (g CO₂ ekv. / MJ) = kurināmā patēriņš (MJ) reizināts ar CH₄ emisiju faktoru¹ reizināts ar globālo sasilšanas siltumu 28
 - N₂O emisijas (g CO₂ ekv. / MJ) = kurināmā patēriņš (MJ) reizināts ar N₂O emisiju faktoru¹ reizināts ar globālo sasilšanas siltumu 265

Emisijas faktoriem kā avotu var izmantot Latvijas Siltumnīcefekta gāzu inventarizācijas ziņojumu (<https://unfccc.int/documents/627724>), kur, piemēram, Table 3.18 ir norādīti CH₄ un N₂O emisiju faktori

▶ Rādītāja vērtība ir CH₄ emisiju un N₂O emisiju summa

- ▶ e_{sca} rādītāju aprēķina saskaņā ar Regulā 2022/996 noteikto metodiku, ja tas ir piemērojams.
- ▶ e_{ccs} un e_{ccr} pieņem kā "0", jo Latvijā šobrīd netiek veikta oglekļa uztveršana un apglabāšana vai aizstāšana

Minētajai formulai var izmantot [standarta vērtības](#) vai izmantot pašu aprēķinātas faktiskās vērtības, ko komersantam sniedz kurināmā piegādātāji



DOKUMENTI ATBILSTĪBAS EMISIJU IETAUPĪJUMU KRITĒRIJIEM APLIECINĀŠANAI:

- 1 Pašapliecināta izdrukā no emisiju aprēķina rīka vai paša aprēķins, kuru ir pārbaudījis un apliecinājis neatkarīgs auditors.
- 2 Procedūra, kā tiek aprēķinātas emisijas un kā tiek noteikta atbilstība emisiju kritērijiem.

Komersants aprēķinam izmanto savu aprēķinu rīku vai emisiju aprēķina rīku, kas būs pieejams energoresursu informācijas sistēmā.

7. ATBILSTĪBAS PAMATOŠANA

Komersantam atsevišķi jāuzskaita un jāidentificē dažādu kurināmā piegādātāju piegādātais kurināmā apjoms, piemēram, katram piegādātājam piešķirot savu identifikācijas numuru (šim jābūt iekļautam izstrādātajās procedūrās un komersantam ir jādarbojas saskaņā ar minētajām procedūrām).

8. KOMERSANTU SHĒMAS IETVAROS IZSTRĀDĀJAMĀS PROCEDŪRAS

► Komersantu shēmas ietvaros komersantam paša izmantotajam biomasas kurināmajam:

- 1 ir jābūt izstrādātām piegādes ķēdes izsekojamības un masas bilances piemērošanas procedūrām, lai varētu apliecināt biomasas izcelsmi;
- 2 ir jābūt ieviestām un jāizmanto masas bilances sistēma – lai nodalītu dažādas izcelsmes un dažādu rādītāju kurināmo;
- 3 ir jāizstrādā un jāīsteno cietā biomasas kurināmā partiju identificēšanas un uzskaites procedūras, lai varētu identificēt, uz kuru kurināmā partiju, kādi nosacījumi attiecināmi.



KOMERSANTU IZSTRĀDĀJAMĀS PROCEDŪRAS:

Komersantam ir jābūt izstrādātām šādām procedūrām un jādarbojas saskaņā ar tām:

- 1 **Procedūra**, kā komersants identificē kurināmo no dažādiem kurināmā piegādātājiem:
 - a. kurināmais no kurināmā piegādātāja, kas ir sertificēts brīvprātīgās shēmas ietvaros;
 - b. kurināmais no kurināmā piegādātāja, kas ir sertificēts meža sertifikācijas shēmas ietvaros;
 - c. kurināmais no kurināmā piegādātāja, kas nav sertificēts;
 - d. kurināmas, kas tiek piegādāts uzreiz no izejvielu ieguves vietas;
 - e. biomasas biržā iegādātais kurināmais.

Procedūra, kā komersants identificē kurināmo no dažādām izcelsmes valstīm:

- 2
 - a. kurināmais no izejvielām, kas ir audzētas (augušas) un iegūtas Latvijā;
 - b. kurināmais no izejvielām, kas ir audzētas (augušas) un iegūtas citā valstī (Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomiskās zonas vai trešajā valstī).

Procedūra, kā komersants identificē un pārbauda kurināmā izcelsmi:

- 3 a. piegādātā kurināmā pavadzīme;
b. kurināmā piegādātāja apliecinājums par izcelsmi (iegādes līgums, kurā ir iekļauta informācija par biomasas izcelsmes / atrašanās vietu);
c. ja tiek piegādāts kurināmais uzreiz no izejvielu ieguves vietas:
 - ciršanas apliecinājums, kurā ir uzrādīta cirsmas atrašanās vieta,
 - piegādātā kurināmā pavadzīme,
 - kurināmā piegādātāja apliecinājums par izcelsmi (iegādes līgums, kurā ir iekļauta informācija par biomasas izcelsmes / atrašanās vietu).
- 4 **Procedūra**, kā komersants aprēķina un apliecina atbilstību emisiju ietaupījumu kritērijiem.